

DE VLAAMSE MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD EN MEDIA

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie met betrekking tot de landelijke en regionale radio-omroeporganisaties
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

De erkenningen van de landelijke radio-omroeporganisaties vervallen decretaal op 31 december 2021. Voorliggend decreet (i) schaft de categorie van de regionale radio-omroeporganisaties af, (ii) voorziet een nieuwe erkenning voor landelijke radio-omroepen van 5 jaar die ingaat op 1 januari 2023, verlengbaar met een éénmalige periode van maximaal 3 jaar en (iii) verplicht het inbouwen van een DAB+ ontvanger in nieuwe wagens conform het Europees wetboek voor elektronische communicatie. Daarnaast bevat dit voorontwerp nog een aantal andere wijzigingen aan het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie die met bovenvermelde elementen verband houden.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit decreet betreft het beleidsveld media.

Het bevat een aanpassing van het erkenningskader voor de landelijke en regionale radio-omroeporganisaties, wijzigt enkele andere elementen inzake erkenningen van radio-omroeporganisaties en zet een aantal bepalingen uit de Richtlijn (EU) 2018/1972 van het Europees Parlement en de Raad van 11 december 2018 tot vaststelling van het Europees wetboek voor elektronische communicatie (hierna "EWEC") om.

Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 stelt: *De overgang naar een digitaal radiolandschap wordt verder ondersteund. DAB+ moet op een redelijke termijn FM vervangen als belangrijkste uitzendtechniek voor radio buitenshuis, zoals reeds bepaald in het mediadecreet. Binnenshuis zal internetradio ook steeds sterker worden. De Vlaamse regering zet daar verder op in en maakt daardoor meer concurrentie mogelijk op de radiomarkt. We zorgen ervoor dat voortaan enkel nog radiotoestellen verkocht kunnen worden die (ook) een digitale ontvangstmogelijkheid hebben.*

De beleidsnota media stelt: *Tenslotte komen ook de FM-erkenningen van de private landelijke radio-omroeporganisaties te vervallen. Hiertoe zal een beleidskader gehanteerd worden dat ook rekening houdt met de transitie naar DAB+ en digitaal radioluisteren. (...) Een specifiek aspect van omzetting van de EECC [het EWEC] betreft de bepaling die de lidstaten toestaat maatregelen te nemen om DAB+ te stimuleren. Ik streef ernaar dat radiotoestellen die in Vlaanderen verkocht worden ook meteen een ingebouwde DAB+ ontvanger krijgen en zal hiertoe overleg plegen met mijn federale collega.*

Het EWEC stelt (partieel): *Een autoradio-ontvanger die wordt ingebouwd in een nieuw voertuig van categorie M dat in de Unie op de markt wordt aangeboden voor verkoop of verhuur, bevat vanaf 21 december 2020 een ontvanger die ten minste radiodiensten kan ontvangen en reproduceren die via digitale terrestrische radio-uitzendingen worden uitgezonden.*

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie Financiën verleende advies op 23 juni 2020 en stelde dat het decreet geen budgettaire impact heeft alsook dat er verder geen bijzondere bemerkingen en/of bezwaren zijn, deshalve gunstig advies na uiterst dringend nazicht.

Het decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2020/231 van de dienst wetgevingstechniek van 29/06/2020.

Een Kind- en jongereneffectenrapport (JoKER) werd opgemaakt en aangepast na advies dd. 8 juli 2020. Dit rapport werd als bijlage bij de memorie van toelichting gevoegd.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Via voorliggend voorontwerp van decreet wordt voorzien in een nieuwe erkenningsronde en nieuwe erkenningsduur voor landelijke radio-omroeporganisaties. De eigenlijke nieuwe erkenningen gaan pas in op 1 januari 2023, waardoor de bestaande erkenningen verlengd worden met één jaar. Bij de aanvullende kwalificatiecriteria wordt medewerking aan planning en digitalisering van het radiolandschap als aanvullende beoordelingscriterium van een dossier toegevoegd.

Tevens wordt de keuze gemaakt om de categorie van de vroegere regionale radio-omroeporganisaties - die vandaag door een samenwerkingsverband hun onderscheiden activiteiten gestaakt hebben, maar de jure beschouwd worden als een landelijke radio-omroeporganisatie van rechtswege – ook formeel op te heffen.

Daarnaast worden ook enkele praktische en operationele bepalingen ingevoerd die anticiperen op de toekomstige uitdoving en afschaffing van de FM-radio-uitzendingen door de erkenningstermijnen van de verschillende radio-omroeporganisaties hiermee zo veel mogelijk te stroomlijnen.

Tenslotte willen we ook zo snel mogelijk anticiperen op de inwerkingtreding van de bepaling in bijlage XI van het EVEC die de inbouw van DAB+ ontvangerstoestellen in personenwagens verplicht maakt vanaf 21 december 2020 en geven we daarnaast ook uitvoering aan de bepaling van het regeerakkoord dat ook de inbouw van digitale ontvangers in alle FM-toestellen voorziet.

1. Decretale afschaffing van de regionale radio-omroeporganisaties.

De keuze wordt gemaakt om het actuele radiolandschap bestaande uit landelijke radio-omroeporganisaties (erkende en van rechtswege), netwerkradio-omroeporganisaties en lokale radio-omroeporganisaties te bestendigen en decretaal te verankeren. De regionale radio-omroeporganisaties als categorie worden afgeschaft.

2. De (nieuwe) erkenning van landelijke radio-omroeporganisaties.

Het aflopen van de erkenningen van de landelijke radio-omroeporganisaties eind 2021 noopt tot een beslissing over de toekomst van het radiolandschap.

Deze beslissing moet rekening houden met een aantal factoren: het decretaal-juridisch kader inzake toekenning van erkenningen, de Europese beginselen rond het gebruik van spectrum (en dus ook FM-frequenties), de verwezenlijkingen en de toekomstige plannen inzake digitale radio, de uitdoving/afschaffing van de FM-uitzendingen op termijn via een datum die conform artikel 133, § 1, lid 6 bepaald zal worden door de Vlaamse Regering, de huidige en de toekomstige leefbaarheid van FM-radio-omroep in perspectief van deze afschakeling.

We evolueren onvermijdelijk naar een verdere digitalisering van het radiolandschap. Uit studies blijkt dat een aanzienlijk deel van het Vlaamse luisterpubliek nog niet overgeschakeld is op digitaal radioluisteren. Onder de vorige legislatuur was het niet mogelijk om een effectieve datum van afschakeling van FM-uitzendingen te bepalen. Ook nu blijkt het onmogelijk voor de Vlaamse Regering, overeenkomstig artikel 133, § 1, lid 6 van het mediadecreet, om thans reeds een concrete en vaste datum voorop te stellen voor de definitieve afschakeling van FM-uitzendingen. Er blijven dienaangaande nog te veel onzekerheden inzake het bereiken van een kritische massa van digitaal radioluisteren om de overschakeling vlot te kunnen laten verlopen, en er is momenteel nog geen concreet perspectief voor lokale radio-omroeporganisaties die via DAB+ willen uitzenden bij gebrek aan capaciteit.

Daarom wordt dan ook een nieuwe erkenningsronde in het vooruitzicht gesteld. Wat de duurtijd betreft, wordt ervoor geopteerd om erkenningen uit te reiken voor 5 jaar, verlengbaar met een éénmalige periode van maximaal 3 jaar. Deze duurtijd is gebaseerd op de noodzaak om te voorzien in een redelijke terugverdientijd van investeringen en de onvermijdelijke evolutie naar digitaal radioluisteren in het perspectief van het uitdoven van FM-uitzendingen (we evolueren naar een kantelpunt waarbij FM niet langer een relevant of levensvatbaar technisch medium van radiodistributie zal zijn en dus organisch zal verdwijnen). Het kantelpunt voor het organisch verdwijnen van FM-uitzendingen zal zich, volgens experts, vermoedelijk tussen eind 2027 en eind 2030 situeren.

Bij het bepalen van de erkenningsduur van de landelijke radio-omroeporganisaties moet ook rekening gehouden worden met de erkenningsduur van de andere radio-omroeporganisaties, omdat bij het uitdoven van de FM-uitzendingen het einde van de erkenningen van de verschillende omroeporganisaties zoveel mogelijk op elkaar moet afgestemd zijn. De erkenningen van de lokale radio-omroeporganisaties lopen af tussen 31/12/2026 en 24/11/2028 en de erkenningen van de netwerkradio-omroeporganisaties vervallen op 4/4/2028. Voor de lokale radio-omroeporganisaties wordt eveneens gezocht naar de vrijmaking van digitale capaciteit op DAB+ om mee te stappen in de transitie naar digitale radio en uiteindelijk ook mee de FM-uitdoving te helpen verwezenlijken

Er wordt echter voorzien in een verlenging van 1 jaar van de erkenningen en zendvergunningen van de landelijke radio-omroeporganisaties en van de landelijke radio-omroeporganisaties van

rechtswege tot 31 december 2022. De nieuwe erkenningen zullen bijgevolg ingaan op 1/1/2023. De mogelijkheid tot het verlengen van erkenningen wordt geboden in het EWEC op voorwaarde dat de verlenging van gebruiksrechten voor radiospectrum voor bestaande houders van dergelijke rechten geen onrechtmatige voordelen opleveren. De verlenging beoogt echter een legitiem doel van algemeen belang. De overgangsmaatregel heeft als doel om een levend, kwalitatief en divers radiolandschap in stand te houden door het luisterpubliek mee te nemen in de digitale omschakeling, die onvermijdelijk is, en die reële opportuniteiten biedt voor de verbreding van het aanbod. Maar evenzeer om de noodzakelijke stabiliteit te geven om de kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties voldoende tijd te geven om hun erkenningsdossier grondig voor te bereiden, rekening houdend met een extra voorwaarde, nl. de plannen, intenties en engagementen rond digitale radio en DAB+” die toegevoegd wordt aan de decretale erkenningsprocedure voor landelijke radio-omroeporganisaties. Aangezien dit een nieuwe voorwaarde is, is het belangrijk dat de kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties voldoende tijd hebben om hun dossier voor te bereiden. Het is dan ook de intentie van de overheid om het erkenningsproces via de uitvoeringsbesluiten te optimaliseren waardoor bepaalde termijnen, zoals de termijn voor het indienen van een dossier, verlengd zullen worden. Daarnaast is het de intentie om ook de overheid meer tijd te geven om de dossiers grondig en adequaat te evalueren, mogelijks met experts. De verlenging, die beschouwd moet worden als een transitieperiode, is ook nodig om desgevallend de Stuurgroep Digitale Radio Vlaanderen de tijd te geven zich op de komst van nieuwe spelers te herorganiseren. Daarnaast heeft ook de Coronacrisis gezorgd voor een diepe economische en maatschappelijke impact in ons radiobestel en de samenleving in het algemeen. Een redelijke termijn van de mogelijke uitfasering van bestaande spelers is ook van belang voor de adverteerders die de belangrijkste bron van financiering zijn voor de (mogelijks) nieuwe radio-omroeporganisaties en die de nodige tijd moeten krijgen om hun strategie te bepalen ten aanzien van deze spelers. Tenslotte moeten ook de nieuwe landelijke radio-omroeporganisaties (wanneer ze een erkenning krijgen eind 2021) de nodige tijd krijgen om hun zenderpark via de nieuwe frequenties (uit) te bouwen; immers gaat het niet alleen over mogelijks nieuwe sites, maar ook nieuwe zendvergunningen waarvan de afgifte door de VRM en het onderzoek naar inpasbaarheid van mogelijke nieuwe sites ook enige tijd in beslag neemt.

Zodoende dient de overgangsmaatregel de fundamentele belangen die aan een kwalitatief radiolandschap ten grondslag liggen. De potentiële impact van de verlenging is bovendien pertinent en evenredig tot het beoogde doel. De verlenging wordt beperkt in duur. De toegang van nieuwe kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties tot landelijke FM-frequenties wordt slechts voor een beperkte duur van één jaar uitgesteld en biedt ook deze nieuwe kandidaat-landelijke radio-omroeporganisaties de kans om met het oog op hun erkenning hun erkenningsaanvraag te staven met ambitieuze engagementen met betrekking tot de ontwikkeling van digitaal radioluisteren.

3. Flexibiliteit in erkenningsduur bij het verlenen van nieuwe erkenningen wanneer oude erkenningen komen te vervallen.

De bestaande erkende netwerkradio-omroeporganisaties en de erkende lokale radio-omroeporganisaties behouden hun initieel toegekende erkenningsduur op basis van hun erkenningen. Wanneer deze omroeporganisaties of (één van de) nieuw te erkennen landelijke omroeporganisaties zijn activiteiten staakt of zijn erkenning verliest, is het noodzakelijk in het licht van de FM-uitdoving dat erkenningen nog slechts uitgereikt worden voor beperkte duur, nl. voor de resterende duurtijd van de initiële erkenning, mogelijks tot de datum van FM-afschaffing. Het moet in dat geval eveneens mogelijk zijn dat desgevallend de vrijgekomen frequenties zelfs niet meer naar de markt worden gebracht, omdat dit niet meer opportuun zou zijn. Het nieuwe ontwerp van decreet voorziet eveneens in een bepaling die dit mogelijk maakt.

4. De omzetting van de bepaling uit het EWEC inzake digitale radio-ontvangsttoestellen in wagens.

Een laatste element van het decreet betreft de versnelde omzetting van een specifieke bepaling van het EWEC. Het EWEC is voorwerp van een nog formeel op te starten regelgevingstraject dat moet leiden tot omzetting van alle noodzakelijke bepalingen uit dit wetboek. Maar via voorliggend decreet

wordt nu al geanticipeerd op een mogelijk knelpunt bij eventuele laattijdige omzetting, namelijk de verplichting dat personenwagens die vanaf 21 december 2020 op de markt worden aangeboden, verplicht worden een DAB+ ontvanger te hebben. Indien het EWEC niet tijdig zou zijn omgezet, bestaat het risico dat bepaalde autofabrikanten zich in bepaalde landen zouden onttrekken aan deze verplichting in dat specifieke land door daar auto's zonder DAB+ ontvanger op de markt te brengen. In aanvulling en uitvoering van het regeerakkoord wordt ook bepaald dat ook andere FM-radio-ontvangsttoestellen een digitale ontvanger moeten bevatten vanaf 1/1/2023, mits bepaalde uitzonderingen. Het EWEC biedt de mogelijkheid aan de lidstaten om deze keuze te maken.

Voor de meer uitgebreide generieke toelichting wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Zie memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid. Een budgettaire impact zal wel worden voorzien bij de aanpassing van enkele uitvoeringsbesluiten waartoe deze decreetsaanpassing noopt.

B. ESR-TOETS

Er is geen ESR-impact van het voorstel op de uitvoeringsrekening van de begroting.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen weerslag op de personeelsbehoeften en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen weerslag op budgettaire en personeelsmatig vlak wat de lokale besturen betreft.

4. VERDER TRAJECT

Na de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering zullen volgende stappen genomen worden

- de organisatie van een raadpleging over dit decreet door het departement Cultuur, Jeugd en Media;
- het inwinnen van het advies van de sectorraad Media van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media;
- het inwinnen van het advies van de Raad van State;

- het voorleggen van het voorontwerp van decreet aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring en de indiening er van als ontwerp bij het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie met betrekking tot de landelijke en regionale radio-omroeporganisaties en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media te belasten om het Departement Cultuur, Jeugd en Media de opdracht te geven een raadpleging te organiseren over dit decreet waarvan de resultaten zullen worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering;
- 3° de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen);
- 4° de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media te machtigen om te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot fundamentele aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst
- 5° de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media

Benjamin DALLE